

Володимир Трофимович
Острог (Україна)

РОЗРОБКА М. ГРУШЕВСЬКИМ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ

Зовнішньополітична концепція України доби Центральної Ради, викладена у соціально-політичних працях М. Грушевського, що побачили світ протягом 1917–1918 рр., була покладена в основу зовнішньополітичної стратегії «першої» УНР. З неї випливало, насамперед, що «в порівнянні з народом великоруським український являється народом західної культури – одним з найбільш багатих східними, орієнтальними впливами, але все-таки по всьому складу своєї культури й свого духу народом західним ... Україна жила одним життям, одними ідеями з Заходом. У нього черпала культурні засоби, у нього брала взірці для своєї культури».

Важливе місце у концепції М. Грушевського займала «чорноморська орієнтація» зовнішньополітичних інтересів України. Так, у праці «На порозі нової України» він зауважив, що хоча історичні умови орієнтували останню на Захід, однак географічне положення значною мірою диктувало чорноморський напрямок її зовнішньої політики, встановлення взаємовигідних відносин з народами Чорноморського басейну. «Се співробітництво, – підкреслив він, – може бути надзвичайно корисним. Чорне море об'єднує й зв'язує до купи краї з дуже відмінними фізичними й господарськими умовами, які надзвичайно добре можуть себе доповняти».

У своїх працях М. Грушевський наголосив на рішучому розриві з силоміць нав'язуваною українцям протягом століть орієнтацією на Росію та закликав до відновлення зв'язків із західними країнами. Вказуючи на глибокі відмінності українського народу від «великоруського», він навів переконливу аргументацію, акту-

альну і в сучасних умовах збройної агресії Росії проти України: «Реальні факти на кожному кроці говорили про глибоку антитезу цих двох близьких по крові, а відмінних духом народів. І мабуть аж нинішнє «велике потрясіння», сей кровавий напад більшовиків на «хохлів» і огонь руїни знищить ті шори, ті пов'язки, котрі лежали на очах українських громадян і не давали їм орієнтуватись в реальних фактах».

Обґрунтовуючи необхідність повернутися лицем до Заходу, М. Грушевський водночас застерігав від односторонньої зовнішньополітичної орієнтації Української держави. Остання, на його думку, мала «вияснити свої засоби, завдання й потреби, тим часом не спішити замикатись в який-небудь один круг зв'язків, відносин і впливів, а брати як можна ширше, широкоотвертою рукою, все, що може бути корисним...».

Зовнішньополітична концепція М. Грушевського була частково втілена в життя при проведенні міжнародної політики УНР, коли, за його словами, «проголошена самостійність стане твердою підставою забезпечення нашої державності й нашого соціального будівництва...».

У буремні часи проголошення незалежності УНР і легендарного бою під Крутами М. Грушевський намагався роз'яснити «хто такі українці і чого вони хочуть». Майже через 100 років, в умовах російсько-української гібридної війни, ми знову хочемо дати світовій спільноті відповідь на це питання

Список основних джерел та літератури:

1. Грушевський М. С. Повороту не буде! : Соціально-політичні праці 1917–1918 рр. / М. С. Грушевський. – Харків : Видавець Савчук О. О., 2015.